

113 年全國語文競賽臺灣原住民族語言朗讀文章 【澤敖利泰雅語】 國小學生組 編號 3 號

yaba, strahu misu balay

gmalu balay kung ni yaba muw, txan muw ku zik rozi su ga,
bba'un mtayux sa niya mbetux balay inlungan su. lgiy niya su smhung
nanak uzi maha u “ tiyalagay! bsya kung balay m'umah rrgyax
ru wayan msyaw mpusan kayan pinmahan muw la, ga sungun pyux wayan
muw ptyagun uzi, huwa ka ungat balay nku kinba'an muw na pi... ”, txan
muw inlungan su ga, slyutux misu balay ki.

gmalu balay kung ni yaba muw, tiku pinmahan su wayan msyaw
mpusan kayan hani ga, ini ga pyux wayan su ragan tmtuli mki sku alang ana
nanu yuwaw ga, sungun ungat balay ku utux minyasa sinlwan su naha lalu
toki, yeku ungat sali su nanak, ru ungat snku su pila sku ssyan khu
pila ga, ye'igiy ungat balay halan tsehu sku alang ta uzi, tuli ru tehuk sku
kayan bbiru lla'i su lga, ungat balay halan su tmr'iyas bbay pila sku pkba'an
biru uzi, kyala mhayan balay ku tunux su, memaw su musa tmrgyax musa
hkangi na ggalan su hbangan, ga bliy maha ungat llwan su lga, ungat balay
ku kinba'an su na yaba la!

gmalu balay kung ni yaba muw, rngu nya hmakay sku lhlahuy nki kyan
wahan tsasi nku lla'i ma, trang lawkah m'walax sku rrgyax lga ini thuyay

musa mtyuwaw ana n'inu uzi la. laxiy kusa maha ungat sali minnaziyy muw
nanak na, lnglung kusa kyan lku utux nni'an ta kya, nanu hasa ku miwan
utux sali ta ma; ana rahu ku kinbalay sali su ru niya simuw ps'ya'ih ga,
ungat nanu yuwaw nya ki?

bliy ya'ih musa ta ksyuk pila uzi ma? aring muw brwan lalu nanak sku
kyahu niya maha “ ksyuk pila s'uli ” lga, ba'un muw sa niya muw syun
inlungan, bbi'an muw pkmasu kung miru ku kinsyuk muw pila toki. nanu
siki kngyat kung s'pila, wiy m'umah wiy ttuxun muw may pila, nki muw
thyayun may pila ryax babaw nya..., 'yat pkusa maha ini su slyutux sami ru
ini su sgalu sami lki!

bliy ya'ih ku ungat snku su pila uzi ma? ini su ba'iy sa kyan pyang
rahu na khu pila ku sali ta, siy kinttuxan smku na “ ginnalu ” pi? txiy ku
rngu su gmalu yaya, ru glwanan su sami na lla'i. ga utux kay su, utux buw
rozi su niya myan syun “ inlungan ” kwara. nanu hinkngyan nku kinyanux
su sku babaw rhyan ga, niwan wayan myan txan kwara ku gnalu su, glabang
balay inlungan su nku sininlungan su, bliy maha nanak ktwa ssyun sku khu
pila ma!

snun balay 'nki sali na yutas

“ akung! pnbu kung sya, ” “ akung kmili cikay suru mu han, mkgak! ”

“ akung! kayan cikay knxan slali aw? ”utux yaw kwara hngayang hani ga mutuw mhtu inlungan mu ru memaw m'as balay.

Inlungun mu ku knki myan ki sway mu Tahus sali ni yutas ga, pyux balay p'asun nya. pnungan mu kay ni yaya ga, aring sami mhtu buwas yaya lga, asa pklahang sami yutas Tuyaw ki yaki Yayut la. ryax s'asa ga wayan tsehu heci ku yaba myan, yaya mu hiya ga mutuw musa pcba kay tayan ru musa mkbaga biru uziy na. ungat s'yung ku hngi'an naha, loziy ga, rema ungat ku yaba yaya ni yaba mu, pyanga sa klhangan sami ni yutas yaki.

mki sali ni yutas ga pyux ku pin'asan na yaw, ppema sami hi ga mutuw syan sya ni yutas ku kulu ka ppeman myan han. kulu hasa ga 'nagan nanak ni yutas sku Lyung Penux ru 'nwahan nya pkbalay sehu heci, kulu hasa ga kinbalay na lcing **xinoki**, syun sya lga mutuw blay sokan ru smloka hi. mutuw sami mgnaw ru sobih tl'tu ku sya lga, wahan sami gmiba ni yutas ini ga yaki ru plkusan sami naha la.

bsuyan mu Lahuy hiya ga la'i ni mama mu Kenu. ryax s'asa ga ki miru heci Tayping. mutuw mu snun ru mwah sali lga, mutuw myan tlihan yutas

Tuyaw la. mbing sami pin'utux na khoni ini ga ruma, hama na patus ini ga puting myan. mutuw myan tlingay msyak ku yutas ru mutuw **mgyay**, pnangi mtakuy uziy, wiwan na mhu'in ru sami ku itu la.

glabang balay ku tetanux sali ni yutas. mutu nya pmhyun ana nanu yasay, blay galun rami. mwah mhngi bsuyan mu Lahuy lga, mutuw hiya gleng magan sa pazih. pungki, kwihan myan ku nisan hmbku tbihi, hama sa niya sami rmaw yutas yaki magan k'man. txan sami ni yutas lga, s'angun sami nya ru hbyagun sami nya, mutuw sami 'si pkgagaw **mgyay**.

misu soni ga nya kung rahu ru mglu yaba yaya myanux tetanux heci la. ana ga llungun mu ku knki myan ki sway mu sali ni yutas ga, snun mu balay yutas yaki mu. musa sami rgyax, txan mu yutas ki yaki, wayan n_gyut n_gyut binkis ru ini thuyay hazi hi naha la, mutuw kung lnglung nanak mkura Yaba Lyutux Kayan maha, khanghi balay hi ni yutas yaki mu ki. ana kung musa inu ga snun mu balay sali ni yutas.

sinngusan

t'aring kung miru lga, mutuw sami rasun yaya mu kwara mntsway
musa mung sku 'was na **gluw** nya pp'was.

nisan sami mhngi 'bagan sku 1996 kayan, mnwah mlu yaya mu **mluw**
hikoki ku bsuyan mu Pitay, memaw mu sgalan maha **ogan laha wayan mluw**
sa plaka mita binah cinlangan koka. snun mu balay yaya ru Pitay. tehuk sali
yaya, mita sami 'nwahan naha Kanata, memaw betunux kwara sali naha ku
khoni ki bsilung. kyalun kung ni yaya maha klokah miru, babaw nya isu ku
rasun mu la.

tehuk balay ku 'aras kung ni yaya la, sikila ini kmswayan hazi **sinsi** mu
gi smka kayan lga, mmosa kung sikeng sku 'agan mu blay na gako. kyalun
ni yaya mu sinsi maha, ana ini biru sazing rehay ku la'i mu Sayun hani,
musa mita ini ptna na cinlangan ga, wiwan niya miru uziy. ye'asa ku
smwayan ku sinsi mu la.

minxaliy balay mluw hikoki ru mita payat ini ptna na cinlangan.
mnwah sami mita sali ni Morzat, **mgluw** kung psyasing ki Syupot, mnwah
sami mita sali tinringan na Tisni, mnwah sami mita uziy kblayan na **wilak**

wilak na yamay-Sbaraski, mnwah sami mkaraw uzi pyang wawi rgyax
Alpes, pyux balay ku ini ptna sku mki alang ta nanak.

minxaliy kung balay musa mita binah na cilangan, m'as kung knita mu
kwara kinbalay na Yaba Kayan, rahu ru wawi ku rgyax pl'ux ru mskinut
balay, ana bsya kinbalay ku sali nle'un mlahang ga, pyang naha p'asun mita
uziy. ana ga rngu na mbaziy ye'aya na **gluw** ni yaya m'was ga minkux kung
uziy. aring kya syun mu inlungan utux na yaw, babaw nya mmosa kung
tpucing pilung ni yaya mu m'sinsi uziy.

misu soni ga niya kuzing balay m'sinsi sobih mpuw kayan la. mutuw
mu trang sku mhngi na 'misan ini ga 'bagan musa ana inu na cinlangan,
pyux knita ga pyux bbay mu lla'i mu ka niya mu psba'an. kyalun mu kwara
mkbaga biru ka lla'i mu, aring simu la'i na ga, **siki** kyan ku sinngusan mamu
maha nanu ku nki mu syun inlungan ka ptyagun mu babaw nya. lokah simu
miru ru mkura sku sinngusan mamu ku inlungan su lga, musa su thyayun
magan ku sgalan su mtyaw la.

ulung sa plmuh mu pcba biru

sobih tehuk ku ryax 'osa magan “ biru na rngu ba kmayan kay tayan ki ba gaga na tayan ” la, cyakin mngungu inlungan muw ru siga psi ps'ap uzi ks'li. t'aring kuzing musa miru sku socyu Taycung lga, ana kyan ku bbiru myan na kay Gyenzyumin, kyan ku psba biru niya pcba sami uziy, sikila ga 'yat pcba kay ta C'uli, psba biru myan hani ga pcba kay na Squliq, pyanga sa ini muw thyaziy mung kay Squliq nya. nanu ye'asa ku mngungu balay inlungan muw.

ulung sa lay hazi na ga, tehuk kuzing sku pspngan lga, plmuh mu ku psba biru myan slali, helaw kuzing nya pcba'an loziy ku son nanu lmpu ku yaya na hngyang ru son nanu plgan lmpu, pkkayan...lungun mu, miru kuzing sku Myawli Tay'ang Sire pkba'an biru te mt'yu bbrwan kayan lga, rema sami nya pcba'an, mkbaga sami nki thuyay magan “ biru na rngu ba kmayan kay tayan ki ba gaga na tayan ” mkura sku kay ta C'uli hani, lunga sa ba mung ru ba kmayan cikay kay ta nanak na...nanu ye'asa ini kngungu hazi inlungan muw hani la, pyang muw son mhuway balay psba biru myan.

Inlungun muw miru sami Sire pkba'an biru ga, kyan pyux ku blay tkba'an ru blay pssya'an, pyang muw sgalan ga innaras sami “ musa 'mlyap ” ku suru sali ni psba biru myan! yaba ni psba biru myan ku pcba sami son nanu syun ku t'uya hani, pyux ku t'uya ka 'sinuw...tri'un kakay ga tlnga son, tri'un olu ga wahi ini ga luyang son, kwara yaw na 'mlyap ga wayan n_gyut n_gyut ba'un lru, kruma mutuw kung musa mkebu yaba mu musa trgyax.

mhuway balay pcba biru mu Pitay, 'yat nanak ku ba kmayan kay tayan son nya, pyang rahu na yaw ga nki mamu ba'un kwara gaga ta tayan ru knxan slali na tayan ma. siga son nanu musa 'mlyap, rasun sami nya balay mkbaga sku rgyax posa balay t'uya. pincba'an sami nya uziy magan sa k'man kbalay sku ggnogun, kruma ga rasun sami nya musa hmakay alang, nki mamu ba'un ku alang ta nanak ru syun mamu inlungan ma.

babaw nya smogan kung siga Pitay pcba biru uziy, nanu ye'asa, klokah kung miru ru nki kung thuyay m'sinsi, ru thuyay mbinah alang nanak, pcba kwara lla'i mkbaga biru.

rahu gunu 921

nanak ku myuy pa ru sali, 'si mu ga spyau mu. pungan mu niya mngilis
ku bsuyan mu Pitay, yaya mu ku mwah tmtuli sami ru wayan loziy tmtuli
yata Syusya ki sway mu tmalung Kenu.

txan mu yaya magan sa sosu ru utux cikuy kabang, halan nya muyut
kwara ku gas ru rengki. kyalun sami nya maha, min_gunu su rahu soni ru
musa kyan ku pslluhing uyuk nya, siki pgyaran ta wawi sali hani han, laya
mtakuy lga pxan ta nya shani la. laxiy kngungu! niya shani yaya ru khangen
ta nya Yaba ta Kayan uziy.

mhtu sami blihun lga, hbayaw s'uli kahun wawi ru nya tzinah mbya.
ana hbayaw s'uli ru tzinah ga, ungat ana utux s'uli sing'wa, ba'un myan
kwara inlungan ga, ini ba'iy ki binah na wawi sali, kya kyan ku
wayan 'mkan na gunu la.

nisan sami tehuk tanux ga myuy loziy ku wawi sali myan. mkkayan
s'uli maha ktwahi hazi sku sali, kuna mtakuy ga 'yat ta thuyay mgyay la.
nanu asa rasun sami ni yaya musa mluw haya ru hkangi rengwa, kyala tungan
ku minrengwa ni yaya, ana ga ki ini syuk cikay ku yaba mu ki rgyax. hkangi
glabang ungat sali ku yaya mu, kyalun sami nya maha, abi han, musa yenga

slwan la. nisan plapaw, “ uya! txiy wawi sali hasa, ki mtakuy la. ” minkux
hazi inlungan ni Kenu kmayan. balay! ini ktwahi haya myan ki mtakuy
mngzin ku utux wawi sali. ana ga kyala wayan mgyay sku s'ka byangi uziy
ku cinsali lki maha kuzing lnglung.

myeba rasun sami yaya loziy hkangi plkah, prengwa yaba, ana ga ungat
snyuk nya na. musa sami mluw yaya nki musa gako, “ kyala ini ktakuy
kinbalay mu sazing bbrwan aw? ” maha lnglung ru kmayan yaya mu. tungan
tu'iy nwahan myan thgiru, ana ga niya s'hut kwara, pyux tu'iy ga niya 'si
inlay mgali, pyux sali ku niya mtakuy uziy. memaw kengun mita.

nisan sami tehuk sali, niyan rengwa yaba maha wahi kung magan
n_gan kisyay Tuyuhara aw? txan myan memaw cikuy yaba mu, aw aring
myebu pungan nya maha pyux sali wayan mtakuy te Tayping lga, 'si hakay,
gmoyaw Lyung Penux, 'si nya ga 'yat ta pkita utux sali la. kinrahu nku gunu
hani ga sobih mt'yu pgan kayan 'yat minhtu la.

pyang rahu ga gmaluw

ana kung ba kmayan ana nanu na kay, ru kay na mickay, sikila ungat **ginnaluw** mu ga, wiwan nanak hmnyang ru tungtung. ana kyan rngu mu pin'yu sku balay na tu'iy ru ba'un nu kwara ku ki tl'ing, rahu ku sinhyan mu thuyay yemuy sku rrgyax, sikila ungat **ginnaluw mu ga, ungat nanu yaw mu** uziy na. ana mu 'si galiy kwara zaysang mu may sku khesip na ss'uli, laxan mu kung nanak ana naha wahan **lmon, sikila ungat ginnaluw** mu ga, 'yat mwah rmaw sku kuzing na.

gmaluw hiya ga, ana knuwan thuyay 'mhut inlungan, kyan ku mhuway nya, **ginnaluw** hiya ga ini sin'abas, hmakas, gmaluw uziy ga ini trahuw nanak. ini ptyaw sku sksayux na yaw, ini lnglung sku hiya nanak, ini mhmud mbci, msa'ang, ini lpuw sku kinya'ih na ss'uli, ini sogan sku ya'ih, nanak ku balay balay ga syun nya inlungan. ana nanu yaw ga msswayan, ana nanu yaw ga sinhyun nya, ana nanu yaw ga kyan sinngusan nya, ana nanu yaw thuyay **'mhut** inlungan, gmaluw hiya ga ini tpuyut ana knuwan krryax.

nrgu nku **yogensya** pin'yu sa balay na tu'iy ga ini tehuk na, rngu na kmayan sku ini ptna na kay ga, kyan uziy ku ini nya thki na. kinba'an uziy ga musa kyan utux ryax ku ms'ungat.

kinba ta ryax soni ga ini kpyux, knayan na **yogensya** uziy ga ini kpyux, mwah ku balay balay hiya lga, musa ms'ungat ku ita la. trang la'i ta na ga, kkayan ta ga kay nku la'i, inlungan ga la'i uziy. mrkyas ta ru mrrhu ta balay lga, laxan ta ku yaw na la'i hiya la.

misu soni ga wiwan niya ta mtayux sku riwan pkkita, ini sluy hazi tehuk ryax lga, pktayux ta na r'iyas balay la. misu soni kinba ta ga, ini kpyux, tehuk ryax lga, musa ta ba'un balay la. misu soni ga kyan sinhyan, sinngusan ru gmaluw tungan hani, pyang rahu ga gmalu.

kay binrwan na Poro sinsi hani ga 'nagan nya sku sinbilan na Mrhuw Yesu Kiristo, trang mkura sku 'osa nya moanagn zyuzikak ru hmakay sku mbetux na tu'iy. wayan nya paman kakay nku kwara pincba'an nya mpuw sazing seto kmayan maha ana mamu son sinsi kung ga niya kuzing mema kakay mamu, simu uziy ga pppema kakay mamu pggaluw uziy, pyang pucing srhgaw simu ga sikin mggaluw simu, siga sgaluw simu uziy. mggalu simu lga, musa txan ru ba'un na ss'uli maha simu ga seto mu balay. nanak ku gnaluw hani ga ba'un nya smon kwara kinya'ih. siga sgaluw simu ru memaw kahun sku msrmuyux mwah 'mwax ru smom kinhmtan mamu.

O sanga'ayay a kapot no mako

I pasawaliay ko niyaro' no kapot no mako, **mi'enapa^** to riyar ko loma' niira, saka mafana' ciira a midadangoy ano ca micekiw i lawac no riyar, caay ka talaw to tapelik no riyar ato kalidkid no 'alo^, awaay ko kafokilan niira to ngangan no kalofoting no riyar, **ano ca** o dateng no riyar.

Alamanan nani loma' mihawikid ciira to dateng no riyar a talapicodadan. Ira ko cikiw, ira ko kalang, ira ko damay, ira ko siraw. Maraod ko kalahokan **tay:raw** kami i lidong no kilakilangan, **satatosa^** sa kami a komaen to mihawikidan niira nani loma' a dateng no riyar, salipahak sa kami a **tatosa^**. Naw iro o sanga'ayay a kapot ciira ano haenen haw i:.

Saka cecay: mafana' a pakemot pakatawa ciira. Ano **pihololan to ano i picodadan to** malipahak ko masakapotay a mitengil to pipakemot niira a pakatawa, maolah ko polong no masakapotay ato singsi i ciiraan. O kemot a pakatawa niira i **tada maadah** ko rawraw ato roray no faloco' a micodad.

Saka tosa: Mafana' a pa'ayaw mipadang to kapot ciira. Ano ira ko rarimaay a kapot to maan a demak i, li'ayaw li'ayaw han niira a mipadang. Ira ko mahaenay a kapot i picodadan i, salahoday sa ko singsi a pa'ayaw to sito. Ano kami to tono niyam i malipahak kami a cikapot i ciiraan. Nawhani,

ira ciira i masinanot mahadimel ko taliyok no picodadan, o nga'ayay a pinanaman to demak ciira.

Saka tolo^: Malalok a micodad ciira. Talacawa o pakoyocay ko paro^ no loma' niira, **nikawrira** malalok ciira a micodad. To dafadafak maratar a lomowad a mifingkiw to **cacodaden**, saka ciira ko samafana'ay no niyam a micodad. O pitodongan no niyam ciira to lalok a matayal ato picodad.

O malemeday kami a cikapot i ciiraan, nawhani matiya o kaka o ina niyam ciira mafana' a **patado^** pa'ayaw to maamaan a dademaken, o manonengay a kapot niyam ciira, **tada kaolahan** ako i picodadan a kapot ato idang ciira.

Ira ciira i masakapotay i, makayhid niira ko polong no masakapotay. Nao matokaay a matayal ato micodad i **mala malalokay to; o roma^ i, mafana' to** a mipadang to kapot a pa'ayaw. Mafalic ito a **malanga'ayay to** a masakapotay kami.

Ma'anofay a faloco'

Anini^, o sasowalen no mako i, oya patinakoay a kongko^ to ma'anofay a faloco'. Ira ko cecay a tamdaw nani itinay i kakarayan, mangalay cingra a mitaneng to faloco' no tamdaw, orasaka pasowalen ningra ko cecay o tada cidafongay a tawki, sowal han ningra, "Anodafak, karomakat kiso, ano hacowa^ ko nirakatan iso a pala^, o po:long noya nirakatan iso i, malo no miso to koya pala^ a maemin; nika kataloma' micofay kiso a tayni itini tonini a tatokian no kalafian." han ningra. Pakatengil koya tawki^ i, salipahak sa a caay to kaala^ ko fafoti'an. So'elinay, to dafak sato, caay ho^ ka taengal ko romi'ad i, malingad to koya tawki^. O fe:kac ningra, caay pahanhan, caay kasatoko^. Ano maso'aso:'aw i, hadi^di^ saan; caay pipahanhan a minanom, matalaw mala'om ko romi'ad. Sowal sa cingra, "Ano masatoko^ kako i, alatek malawa^ ko cecay 'awas, masipon." saan; orasasaka tangasa^ toya tatokian no kalafian, awa:ay ho^ ko ngarah no faloco' nira a minokay, nika rekoen ningra ko sowal noya tamdaw a minokas tayra toya kasasowalan nangra. Tangsa^ sato koya tawki^ i, licayen noya tamdaw, "Hacowa^ ko nirakatan no miso? Maedengay to a hatira ko nirakatan iso haw?" han nira. Cahcah sa koya tawki^ a paca'of, "Caay ho^ ka edeng, ano caay ko nikato'eman no romi'ad

i, mangalay ho^ kako a mafekac tangsa i ra:ay." saan. Maherek a somowal i, polin sato i ka'ayaw noya tamdaw, masaterep ko sasela'an, mapatay.

Miharateng kita tonini a tawki^, wata:h to ko dafong ningra, mato lotok a mataring, nika ci'anof ho^ ko faloco'. Yo mafekac cingra i, o 'anof no faloco' ko mipawilay to so'aw no tatirengan. O harateng ningra i, "Caay ho^ ka edeng! Caay ho^ ka edeng!" saan. Tanga:sa^ sa i kapatayan ningra. Haratengen no mita, o palafangay ko 'orip ita itini i hekal, o maan ko patosokan no mita a ma'orip saw?

Kita o tamdaw, ce:cay a metmet no kamay ko tata'ak no faloco' ita, nika awaay ko ngarah no 'anof. Matiya o tinako^ to cecay a lotong, o 'anof nira, manglay mirepet ko kawatan toya ma'araway nira a rihom, nika caay ka fana' to nikaterak noya i kawiliay kamayay. O sowal no citanengay a tamdaw, cecay a romi'ad, 24 aca^ a tatokian; komaen sato i, edeng cecay ano eca^ tosa^ a kaysing i, mafecol to. Mafoti' sa kita i, edeng cecay aca^ a sikal ko kakafoti'an. Orasaka, onini a tinako^ a kongko^, o mipalalay to falocoa' ita, nanay mafana' kita a mi'imer to 'orip ta lipahak rihaday to romi'ami'ad.

Kaolahan ko kakaemangan ho

Kaemang ho, kalaketer ko wina ako i takowanan sowal sa, “ Caay kafana’ kiso to kapikalat no cidal? kicacida:l saan a misalama. ” O roma mipametek minengneng to tedi’ no cidal, mirepet to kacidalay a palalefo, mirepet to pisanangay a papi’emod to la’ilen, sawarawara saan a kaedahen, salipahak sa kami a matawa’.

Tada maolah kako to kaciherangan, nawhani caay karanih ko tatayalen no niyam o kaemangay, ano macidalay ko dafak, maratar a lomowad milido to fihekac, ano fangcal ko lemed pakasefet to tikokay; ano tati’ih’ko lemed materik ko sefat caay pakaso’ot, ano marasmas ko ’orad to dafak malahakelong kako ci kakaan a mi kacomoli, sepat polo’ lima polo’ ko kacomoli niyam, sakohawen, kesiren pakenawen pala’ilenen pataw’iwen safangsis sanay, sa’aredet sa ko kohaw no kacomoli, tada makadofahay ko sakalafi no niyam.

Tata’ang ko cidal yacaay kafana’ to rihaw no takolaw a dadacdac, sarayaray saan i caang no kilang dafak makakotay miceri’ a mi’ang’ang, kalahokan malacecay a romadiw, piliyawan to no cidal matati’eciw’eciw, salaloma’ no niyaro edef.

No kilang matomes no radiw nangra. Kalahokan mafoti’ ko mato’asay makoliyol niyam aci foyan a tala’alo a mipacing, mikalang, micori’ dadaya sapatenas to matoa’say. Mawawacay a micelem miki’alo ko itiyaay ho a wawa, masa mapodax ko koror, sacanangcang sa adada, nikaorira, sahelophelop sa ko mato’asay to nika ’aredet no kohaw, sa rahker sa ko faloco’ pasowal sa ci ina, “ Tada fangcalay a wawa ako, mafana’ kiso patenas to mato’asay. ” patapal hanako to sedi’ no tawa ci ina.

Herek no lafi to dadaya, sriwsriw sa ko safalat, miki papotapotal ko tamdamdaw mikisasiemel, a malaholoholol to fiyafiyaw, misitapang to ci akong a mikongko to pakayniay ci Calaw hananay, o roma pakayniay ci Kalaha’ay, kakoki’an, kaolahan a mitengil ko pakongko ni akong ako.

“ Kong kong kong ” saan ko soni no rira ekong i pasitimolay a caang nora facidol, matiya matengilay ko sowal ni ina, “ Citiyad to ko kadafo no fiyaw ita ci Panay to fa’inayan ”.

“ So’elin saw ina? ” “ Ano kong kong anosa ko soni ningra o fa’inayan, ano ’angiw ’angiw anosa ofafahiyan, nengnengaw to ita ano mahofoc ito ci Panay, caay patelac ko sowal ako saan ci ina ”.

O maharatengay to no wawa ho

Itiya ho, caay ka matini ko kakahad no kacomikayan no **Hay-ta** a pitilidan, nawhan, o lawac ho no riyar kona kacomikayan, o pifalahan no Sifu to fafalahan. Wata ko kafangcal no lawac no riyar adihay ko pidangoyan no tamdamdaw, makapah ko fakeloh matiya to **ko-ing no Ho-ping-taw** ko kakapah ningra. Kawrira, itini han no Sifu ko tafalahan, caay ka fangcal a nengnengen kona lawalawac no riyar.

Maraod to ko pahanhanan mitilid, midangoy kami itini tona riyar, adihay ko mitiliday no icowacowaay tayni misalama, o **paka'etimay** a kapahkapah tayni a pasasing, ira aca ko fakifaki tayni mitafokod, ca ina sa mitatoy to haperac **micekiw** i lawac no riyar. Sateroteroc sa kami i **kafekang** no ongcoy, roma mihokap to dihif mikilim to sorita, adihayay ko mamaala tona riyar. Mamicelem to ko cidal minokay to ca faki, nengneng han ko matafokoday nangra a foting, wata **ka adihay, o ceki**w na ina i, ira ko adipit, sorita, 'a'owang ato **howad**. Kami sa o kaemangay han saheto o salama, awaay ko maalaay niyam, kawrira, wata ko kafangcal no faloco' niyam anini a romi'ad.

Pahanhanan to no mitiliday to kaciherangan, adihay to ko tingkosa hananay **malengaw i riyar, mi'acaay** ko Payrang a mitingting. Saka, malacafay kami a malakapot tayni i riyar a micelem, ira ko mikawitan ni ina to tisaki sapateli'an. Caay ka fana' kako to sapimaan no Payrang kona tingkosa hananay? micelem kami ano adihay ko mamaala, kinapinapina misatiko a micelem. Oya mialaan a tingkosa, pawali han i masapi'ay a fakeloh **mi'icang, ma'icang ta 'atekak ko 'aca saan**. Matini ko tayal no mako to pahanhanan a mitilid i kaciferangan, ano malalok a micelem to tingkosa, maedeng ko payci to sapitilid no mako **itiya ho**.

Matini ko 'orip no mako **itiya ho** a mitilid, adihay ko sasowalen to widawidang to maharatengay tona makapahay a lawac no riyar sa kako. Kawrira, imatini maparo to no Sifu kona lawac no riyar to sota', mapatireng to no pitilidan to loma' ato **kacomikayan**, awaay to a ma'araw koya makapahay a **'ongcoy** ato lawac no riyar, nengneng han ko 'aloman no tamdaw a comikay tona kacomikayan, cima ho ko pakaharatengay toya makapahay a lawac no riyar hakiya?

Comoliaw mitilid to

Ya kaemang ho kako, saka tolo ho ko kongkoan ako a mitilid, manikaway ko loma' niyam itiya, maharateng itiya ko wina ato wama matayal to sakairaaw no loma'. To romi'ami'ad pacerem a malingad a maomah, tahacerem a minokay, orong han to ko fo'is a tahaloma' a misakoli i cowacowa, anca pi:na ko lafii' nira nga minokay.

Misatapang to ko pitilidan niyam, oyanan ko lalok halitayal no wina ato wama, mansa o kami sa to o malikakaay tatolo madadipodipot to maan, o kako sakakaay ko mikeriday to pitilid no safa ako tayra i kongkoan, raka:t sanay kami malakaka to romi'ami'ad caka toka a mitilid.

Ikor toya tosa mihecan, misatapang to mitilid i yociing ko sasafaay ako a fafahiyan a safa, tomangicay to to romi'ami'ad tayra i kongkoan, sakarorayan no ina, halafin to ta'elif han to ko mo^tep a romi'ad i, oyanan to caka kafalic ko pinangan nira halitangic.

Pahanghang sa to ko wina, mihakelong tamiyanan tatolo tayra i kongkoan, سوال sa ko wina i lalan “ Nengnengen kora topi, ano masoni ko topi to papacem i, cayka'ca kafangcal ko romi'ad, sakapahen ko faloco'

namo a mitilid, sa'icelen mihadidi a mitilid.” sa, so'elinay makapahay ko romi'ad itiya tedi sanay ko cidal, sedi sa ko kami malikaka.

Tahira i 'adawang no kongkoan manengneng ko comoli i ka'ayaw, سوال sa ko wina “ wawaaw! nengnengen namo kora comoli, malalok tayni i kongkoan a mitilid, caka tomangic caka toka, tayni:to i kongkoan a mitilid to romi'ami'ad, ano matayotayo ko rakat nira i, ma:lalok a mitilid, todongen namo ko mira mamaan?” “ Hay mafana'ay to kami ina!” sa ta'angay sa to ngiha pacako ko sasafaay a safa. 'icekoy sa ko sasafaay a safa minengneng tora comoli a miresap. “ So'elinay saw ina? ano hatiraay i, tayni to kako to romi'ami'ad miliso' tona comoli malalokay a mitilid saw!” sa ko سوال nira.

Hatini sanay to romi'ami'ad, maherek masasawal malaholoholol to “ nga'ay ho” to comoli i, hemek sa micomod i kongkoan a mitilid tahanini. Mansa, co:wa pipatay pilaplap kami to comoli, adihay ko comoli i cowacowa no kongkoan, sainaneng sa kami a pa'orip to comoli, kaolahen kalimelaen ko maamaan a ma'oripay i hekal.

O widang ako ciHappy

Ya romi'ad, mitaelif koya tafalahan a paliding, matengil ko yiw! yiw sanay a ngiha, aya o ma'irangay a waco, misamsaman no wawa a waco, milalingay to adada no oo' nira, sini'ada ko faloco' panokayen ako tayra i loma', panganganen ako kora waco ciHappy.

Talacowa ko rakat ako talacowaay ciHappy, malacafay kami tayra omah mitoor to wina wama a maomah, tayra mi'adop i tokos, mikapkap to foting ato 'afar i 'alo..., talacowacowa kako mitooray to ciHappy, malecad o adingo ako ko mira, ano mafotifoti' i malacafayay to kami, hato o salikaka no mako.

I sakaenem no kongkoan ako a mitilid i kosi yaw, sakapito folad no laloodan, tadafaedetay ko romi'ad itiya, malatahidahidang kami ka^emangay midangoy tayra i riyal, i lawac no riyal ciHappy a misalama, sa no fotifotingay kami a micelem midangoy, aciya ko menac niyam..., “ Pa'orip! pa'orip! pa'oripen kako! ” sako matengilay a ngiha, nengneng han i raay no riyal, ma'alolay mama'emek ciDiway, sahakikay sa kako midangoy miraod ciDiwayan, kaorira, cakafilo ako pa'icel tamiyanan, matengteng niDiway kako talaeno sa no riyal ma'emek kami tatosa, aya o

patay to koni sako 'angi i harateng, “ Aw! aw! aw! ” sa matengil ko ngiha niHappy iraay, 'aloman to ko malitengay a pa'orip tamiyanan, sanga'ay sa ko faloco' mapa'orip to kami tatosa, hatini sanay ko kalaolaolah niyam malawidawidang.

Tadao:lah no paro no loma' niyam ciHappy, mangalef ko wina ako, pakaenen nira to 'okak ato titi, sano tamdaw han nira a midipot, mararid awa kami i loma' mitilid, mimatayal i, ciHappy ko cafay no wina, ano ira ko kahemekan kalipahakan anca o karorayan no faloco' no mira i, pasadak han nira a pasowal ciHappy, hato ma:fana'ay mitengil ciHappy, pamecek sa ko mata niHappy a minengneng, sa'iwa'iwa'iw sa to wikol a pacako, o kafokifokil aca nira a caci yaw.

O paro to no loma' niyam ciHappy, anini cato katalekaw ciHappy, malitengay to , o kami to ko midipot to miraan, o paro no loma' niyam ciHappy, tahadaoc ko pidipot to kalaolah niyam.

Kafafalifalic no palapatan no mihcaan

Cecay a mihca^, ira ko kasi^nawan, ira ko kacanglahan, ira ko kacihrangan, ira ko kafarawfawan. Sepat ko **kasasiroma^** no palapatan to cecay a mihcaan.

Ano kasi^nawan **i**, sali^tec sa ko romi^ad, sa'amamokot sa ko tamdaw to si^naw, mana'ay a masadak. **O** mato'asay **i'a:yaw**, i kasi^naw no mihcaan i, o kasoy ko **taringoan** no paro^ no loma'. Aniniay a tamdaw mahaento a malalen a mirongo, nika o dingkiay a taringoan ko sapiringo no aniniay, caayto kalecad ko 'orip anini.

I kacanglahan no mihcaan, caay kasi^naw caay ka fa^det ko romi^ad, **tada kanga'ayan** no kalotamdaw a mihlolol. O pinalengaw i safangcal sa ko lengaw, hofahof sa ko papah, malikat ko nika celak no rohayan no pinalengaw.

I kacihrangan no mihcaan i, **tada fa^det** ko romi^ad mawarak no cidial ko tamdaw, **sapiyan** sa ko matayal to romi^ami^ad. O masafaloco'ay i kacihrangan i, o 'alo'alo^an, pingingoyan, **ano ca** i lidong no kilakilangan, nawhani itira ko kanga'ayan a misasa^mel, mifasaw to fa^det no cidal.

Ka farawfawan no mihcaan, o kaolahan ako a palapatan no mihcaan konini, **nawhani**, sa^mel ko romi^ad kanga'ayan no tamdaw a mihlolol a talacawacawa. Nengnengen i ma'rid i safohcal sa ko tingting no hinaliti' matiya ci soldaay ko ^nar i ma'rid. I si^naway a lotok i tokos mafayal ko papah no kalokilang, ira ko kahengangay, ira ko maloloay, ira ko kandaway kahirahira no cengel, matiya o ci fodoyay ko lotok to makapahay a fodoy, kakahemekan a nengnengen. O **roma^** sato, i kafarawfawan a romi^ad i tata'ang ko fali, marasras ko maftaay a papah no kilang ato hana. 'Aloman ko misalamaay to fasiyaw i papotal, malalifet a misalama^ to fasiyaw, nima^ a fasiyaw ko satakaraway a mafer? Nengnengen ko fasiyaw no pafasiyaway i, matiya o maferay a 'ayam i kakarayan, kitakarawan ko cahid, toekan no mata a minengneng.

Ano kasi^nawanto ano kacanglahanto ano kacihranganto ato kafarawfawanto i, o pakakotakotay no Kawas to saka nga'ay no serayan saka nga'ay no pinalengaw ato saka nga'ay haca no tamdaw a ma'orip. Itini haca i kafafalifalic no palapacan no mihcaan i, tongal tongal **sato ko** mihcaan no mita o tamdaw, faha:l sato a mato'as ko 'orip.

O Re-ci

Mararid kako a misorit to re-ci, soriten ako ko malitemohay a demak to romi'amia'd. **Ano mararid a misorit i**, mapa'icel ko **faloco'**, **pakahadi^di^**, ato malo **pidadingoan to** 'orip no tireng **ko ri-ci**. O roma^ sato, matongal ko fana', **ma'ikes ko harateng**, orasaka mararid kako a misorit to re-ci to romi'ami'ad. **Soriten ako ko nikalalicay no singsi^ ato ina^ ato mama^ ako**. **Soriten ako ko sowal no kapot ako ato niharatengan ako**. Caay ko **sapanengneng to tao ko ri-ci**, **saka** nga'ay kako a misorit to masamaamaanay a niharatengan **ato** malitemohay i 'orip **ako** to romi'ami'ad. Matiya o **masimeday** i 'ariri a dafong, caay ka nga'ay a **mipanengneng i cimacimaan**.

Sa'aya'a:yaw a misorit to re-ci i, **masapa^** ko harateng, o maan ko satoriten **hakiya saan; nawhani, mato malecaday ko** malitemohay to romi'ami'ad; **inacila^ i**, matira ko demak, **anini^** a romi'ad i, matira: to. Nikaorira, caay ka **sawi^** ko faloco' ako. Halafin hala:fin to i, **masalalan to ko** harateng, mafan' to a misilsil to mata'elifay a demak to romi'ami'ad. Soriten ako ko kakalimelaan a demak to cecay a romi'ad, ano kalipahakan to, ano karamoman to, ato ya caayay ko **mamapa:wan** ako a demak.

Satapangan i, caay ko rahodayay a palowad to nga'ayay a pinangan, nikaorira, ano malaheci^ ita a mipalowad kora nga'ayay a pinangan i, nanananam sato kita i ikor. Mala o rahodayay to koya kakaoratan a demak. **Matiraay ko pisorit to re-ci hananay**. Ano pakareko^ kita a misorit to romi'ami'ad i, caay pakatolotolo^ a folad i, nananana:m sato. Caay to ko kakalifotan, caay to ko 'inorong kora pisorit. Kakahad to ko niharatengan ita, mafana' to kita a misilsil to demak, matongal to ko fana' ita a misorit. **Ora re-ci**, matiya o caayay ka lifoten a idang, malo piparatohan ita to masamaamaanay a karorayan kakeseman no faloco'.

Anini^, caay to **pilawa^** kako to romi'ad a misorit to re-ci, ano **maotao:tang to dadaya^ i**, **soriten ako**, matiya o pisolac to wadis **yo** tala'ayaw a mafoti'. Laheciyen ako a **mireko^** konini a nga'ayay a pinangan **a tahada'oc**, o todong no mikilokay kako to 'orip ako, malo **dadingo^** a **patiko^** a **minengneng** to 'orip no **niyah**.

O tomirengay i fidac a kaying

Mapangangan to o “Wi-na-s “ hananay no Taywan kona nito’eto’an a **sasing**. To hatiniay i, o “ Kam-lo-cuy” han no Payrang a pangangan cingra. Nai laloma’ay no tata’angay a fidac koni limecedan a masadak. Samadah sa mateli ko kamay ningra i kawananan ato kawili no fidac; Makakiwaci ko wa’ay a tomireng cingra. Ira ho ko tolo mimingay a cekiwi i tatihi no saripa’ ningra. Mica’a koni limecedan a minengneng, mato paka’araway to tedil no dadaya, malasaka ma’araw no mita ko nika fangcal no faloco’ nira.

Yo kaemang ho ci “Hwan-tu-soy”, maolah tayra minengneng to pito’eto’ no sayfo nira to samiyay. Na o karetengay a kilang, nika masadasadak o kafong, o fongoh, o tatirengan, ci ca’edong, o kamay, o wa’ay, o ’anengan ato pising. Ano mato’as to, mangalay a malamito’eto’ay a sayfu saan ko nisafaloco’an ni “Hwan-tu-soy”. Sa’icel saan cingra micodad, ta tayra i Dipong a minanam to kicic. Makikaka ni Hwan-tu-soy ko taneng ato ’icel no kapokapot a mito’eto’. A matiyatiya, nika sarocod sa ko foloco’ nira to romi’ami’ad tangasa sa to dadaya i katayalan no sikusya a mito’eto’. “ Safolafola sa kiso!” han no cafay ningra a matawa cingraan, caay pimecid ci Hwan-tu-soy to sowal nora cafay. I 1921 a mihecaan, itira i

“Ti-ko pa’arawan”, nawhani o nisanga’an ningra toya “ kam-lo-cuy ”, so’elin maala ni Hwan-tu-soy ko satata’akay kaolah. Nikawrira awaay ko lemed, i 1958 a mihecaan, samatiya han o lakaw a mifalah i syataw noTayciw. Caay ka hati:ra aca, nawhan mawacay, pakadit han no tao to kohetingay koya sassing. Ay! Tada kasemeran to no faloco’

Malemed aca ira ci “Hwan-hon-piyaw” a ising mana’ang nira i ’ariri. Ira ho ko cifenekay no Dipong ci “Sen-con-i.” misa’imer mipadang mitawasi mikorac to **tatirengan** noya **limecedan**. Orasaka manga’ay haca a manengneng ko kafangcal no nito’eto’an i matini. Anini sato i, matiya ho ko kasalongan koni a **limecedan**.

’Aloman ko kicicka no yincomin i Taywan. Ira ca Yosifu Kacaw, ci Siki Sufin, ci Reretan, ci Pawawalong. Mipali’ayaw cangra a mikerid to kafalic ato sakacakat no kicic i Taywan.

O sowal ni Hwan-tu-soy, “ Itini tona sera **masofoc**, olaheh no mita kona sera.” saan. Kalimelaaw no mita kona sera ato **ka’aloman** ko kasafinacadan ato kadofah no serangawan i Taywan.

Mafana'ay paka'orad a takora'

Adihay ko kasasiroma no takora', ira ko tatangay ko tatirengan, ira ko mamangay ko tatirengan, ira ko i 'alo'aloay, ira ko i kilakilangay, ira ko i omaomahan, ira ko kohtingay ko koror kohcal ko tiyad, ira ko kangdaway ko tatirengan, ira ko ci folisay ko koror, ira ko pangtaay ko kalaliyaw no cengel no tatirengan, ira ko manga'ayay a makaen, ira ko ci tokoay caay kanga' a kaenen.

Kameleng ko tatirengan nangra, o kakaenen nangra sahto o fao' no omah, sanaw o hapadang no malingaday a mipatay to fao' no liwmah, o nga'ayay a fao' han ko pangangan to takora'. mafana' cangra mitakod, mafana' midangoy ato micelem, manga'ay ma'orip i hekal ato i nanom. Katalawan nangra ato mari'angay i cangranan o 'oner Ato o tolawtolaw, kita o tamdaw ko roma.

O soni nangra no mahoyhoy caay ka lecad, sa pangangan sa ko Pangcah i cangranan caay ka lecad, 'ok'ok nosa ko soni o 'ok'okay han ko pangangan, ano kora' kora' sako soni o takora' han ko pangangan, o pikorohay nawhan matiya ci kodicyay ko tatirengan sapangangan hanen to roma a ngangan o pikodicyay, itiraay i 'alo ciyak ciyak sanay ko soni, o kaciyakay han ko ngangan, makaterikay a takora' o katerikay han ko

pangangan. I kasekakan no 'ayam ato kalalamoan nangra paytemek saan a mahoyhoy, matiya o tata'angay 'ongkakotay no omah.

Nikaorira ira ko mafana'ay mipaka'orad a takor, ki:r ki:r saan ko soni ningra, masoni ho kora takora' cakaeca ka 'orad, iraay ko cicilitan ningra. Iti:ya ho ira ko cecay a takora', tadamaliyang, malomataw, kali'ki', hali pacori' to wina, taynien ko cilah han no wina, mialaala o kohcalay a calami, piradom han no wina tala cowacowa saan a misalama, piaca to fita'ol han no wina capinaon maemin mapeleng koya fita'ol, maketer matolii to ci ina.

Ira ko cecay a romi'ad, tataa'ng ko adada ni ina, tahidanghan ningra koya wawa' a milimo'ot, “ Wawaaw tata'ang ko adada no mako, ano mapatay kako itiraen i taporo' ko pitadem takowanan haw. ” paca'of koya wawa “ hay ” saan. hai ko ha:i mapatay sato koya wina tadem hanira i lawac no 'alo, tata'ang ko 'orad maperad maala no cedas koya tadem ni ina, itiya ta mapalal ko faloco' noya wawa, paongaong sato to mangic, nanoya kotem sato ko romi'ad makadit ko kakarayan ki:r ki:r sato a tomangic i papah no kilang koya kangdaway a takora.

O kapaysinan a demak no 'Amis

Adihayay ko kapaysinan a demak no 'Amis iti:ya ho. Sowel sa ko malitengay, ano mamalingad ko loma'ay anca maminokay to ko lafang i, cowa kanga'ay ira ko ma'esingay, o pali'ayaw no tatiihay a demak konini, latek o tatahalifa to tatiihay i lalan, saka aro' sa ho, aka ho kalingad.

Ano sataliyoliyok sa koya mi'edaway a 'ayam i ka'ayaw iso a maefer i, pasayra i semosemotan a micomod awa to a masadak, o pipaini nira pakafana' kitaanan to mamalingad a loma'ay ita, o tatatiih ko rakat nangra, mapatay alatek, saka cowa kanga'ay a malingad. Ano mami'adop to, mamifoting to, ma'araw ho koya mafana'ay a mi'edaway a 'ayam tomireng i ka'ayaw no miso i, o mamalemed ko rakat no miso anini sa.

Roma sato, cowa kanga'ay a milinah to nisacapoxan no tao patayra i niyah to a omah. O sapaysinay koninian.

Ano ira ko cipadesay a tamdaw i niyaro' i, cowa kanga'ay pacieci saan a matayal, hawad han ho ko tatayalen no omah, tayra toya cipadesay a loma' to cecay a romi'ad a miholol padiheko to cipadesay a laloma'an. Ano maliyang to ninian a pinangan i, makedi' maemin ko nisacapoxan.

Ano lalekal sa a miaekong ko ekong i kaikor no loma' i, todong to pasifana'ay to iraay to ko mahawawaay a fafahiyan. O citiyaday a fafahiyan i, cowa kanga'ay a tomireng i ta'enengan no loma', ya saan ma'at'at ko hofoc.

Roma sato, i 'ayaw no pisaloma' i, tayra ho toya pipatirengan to loma' a sera a milafin, itiya ano maniti'ih ko nanom i, o mamanaop no cedas koya mipatirengan a loma'; ano sinititi'ih to namal i, o mamairoh koya mipatirengan a loma'.

Ano pakaniti'ih to minokayay to a tamdaw i, saromi'ad sa a caremcem ko faloco' i, fetiren to epah, pa'icepen, patafaken, teli han i tadimocokan no hangalo. Sowel han, "O roma to ko miso a kaitiraan, aka to katayni micana'is i takowanan, painien kako to sakalemed to romi'ami'ad, o nanay to nisafaloco'an no mako konini."

CiSaripa' a akaong

Ano macengaw ho ko mata no malitengay, o lotok o tokos to ko manengnengay no mira, ya saripa' no mira i, co:wa ka miliyas to sera no pala, misacikacikayay talacowacowa ko rakat i lotok i omah to.

Ira sa to ko harateng to akong ako, ma'iwil to kaawa to kapiliyas no mira i tosa a mihecaan, maharateng ko iti:ya ho a pinangan no mira.

CiFotol ko ngangan no akong ako, itiyaay i 1920 a mihecaan ko kahofocan no akong, sakatosa polo' ira ko lima no sakapito a folad, i 'Etolan ko kahohocan nira. pasiFotolen ko pangangan to niya wawa nga, o cifotol:ay to a fa'inayan sa ko malitengay a pangangan, hay ciFotol sa to ko ngangan no akong ako. itira sa i Malataw no 'Etolan a lomahad.

Kaemang ho ko akong i, maliyangay ko akong, cowa ka talaw talacowacowa a misalama, ma:olahay a hatasi sa miripa' to sera, ano saromi'ad sa pakaen to kolong paresap to koko' anca masaromi'ad a mihokap to maamaan..., caka to sikoco a talacowacowa, hatiniay ko pinangan no mira, maketer to ko fofo nira i, wa:ho han nira “ awa kiso ano sawni i takowanan, maseti' ako kiso to liyang iso, aciyah ko kakadit ko 'aongaw no oo' iso, mamangay kora saripa' iso ho nga'ay to, siSaripa'

han to pangangan kiso!” sa ko fofo a comikay a miceli', mansa matenak to ko kasingangan to Saripa' a ngangan no akong, pacimil no tao to miraan.

Matatodongay a panganganen to Saripa' ko akong ako, o kasapaan no finawlan, o kalita'angan no niyaro' to kalalok no akong, talatokos talaomah mifaliw misamatang, anca mikangkang i cowacowa, caka pahanhan caka o roray ako sa to romi'ami'ad, oyanan to caka sikoco hatasi sa a matayal. “maolahay kako hatasi sa miripa' to sera, malecad to matatongotongoday ako ko to'as no mita,” sa ko sowal nira, “ caloway a misarakarakat i pala, nga'ay a pafafelin nga'ay haca a mikocakoc to kilang...” sa to ko roma a sowal.

Hatiniay ko ciSaripa' akaong no mako, ano mikadafodafo i Farangaw i, caka falic ko pinangan no mira. Sa'icelen no mita a matayal nga ira ko kanga'ayan no 'orip sako harateng no mira, o lalok o 'icel niSaripa' akong ko sapatireng sakasiloma' niyam, masa ma:'ilol ko faloco' niyam ciSaripa'an akong tahanini.

O misaecanay

Masalaloma'ay no lotok ko paniyarohan no mako, kaetip, katimol, ka'amis o lotok. Itiraay i tatenokan no ecan ko paloma'han no mako, to dadaya maro' i papotal a malaholoholol, awaay ko kihar no maomahay a tamdaw. Marawed ko pisasota'han, misasota' to ko misaecanay a tamdaw, to dadaya, matengil to ko raawaway a radiw no takola', matatahidahidang to ko fiyafiyaw a mitakola', nengneng han ko dawdaw i ecaecanan safalatifat sa, mahecad o fo'is romakat i ecaecanan, kahemekan a nengnengen.

Ano ma'anip to ko ecan i, kangdaw to ko 'anip, tapal han sakangdaw sa a masasikasikak ko ecan a nengnengen. Maporeci' to ko panay mahapinang ko cipapoayho ato maporeciay to. O roma a facal kangdawayho ko panay, o roma i kaliyalaway to ko ecan no panay, nawhani cowa ka hecad ko pi'anipan a romi'ad, o na'ayaway a mi'anip marahrah to ko panay, tapal han ira:ay mahecad o micokaan a nengnengen.

Pacerem to papacem, pasiwali han minengneng ko lotok, sakohecal sa ko 'o'ol i fafekang no lotok, nai fafekang no panay pasilotok ko kacomikay a malalefod, mahadak to ko cidal i, malahedaw to koya 'o'ol.

Marawed to ko pipanayan, mipanay to ko mipanayay, nengneng han ko tamdaw i cangxwa, sakohecal sa a masatisil, mahecad o tolatolaw a nengnengen, 'araw han o mahaholohololay a tamdaw kora masarayaray a maro'.

To herek no lahok, marawed ko toki to pitiyam-siman, ira to ko pawsaay to pitiyam-sim, sa'opo'opo sa komaen pahanhan cangra, maedeng to ko hanhan i, misatapang to a matayal. Micoloh' to panay ko micoloh'ay, miritrit to panay ko miritritay. Nengneng han ira:ay kora micoloh'ay to panay madadoedo i ecaecanan matamolong to pawti, mahecad o kakonah madadoedo micoloh' to kakaenen nangra, kahemekan ko ka'aloman no tamdaw i ecaecanan.

Anini sato, awaay to ma'araw ko mipanayay a tamdaw i ecaecanan, nawhani makotay to no kikay a misasota' mipanay, marawed ko pipanayan, o kikay to a cecay ko ma'araway a matayal i ecaecanan. O ecan mapaiyo to, awaay to matengil ko raawaway a radiw no takola'. Nawhan, mapatay to no sapaiyo ko kalofao no ecan, awaay to ma'araw koya malapalipaliway mapapadapadangay a 'orip no malitengay iti:ya ho.

O kacanglahan to

O kacanglahan to, sowal han no kacanglahan ko ta'angayay a lifes,
“ Olili to awaay to itini ko tatayalen namo” hanira. Oya ki'etecay,
si'enaway, ci'icelay, ta'angayay, 'akawangay ko honi a lifes, maemin to
matalaw a misaliwsiw ko honi, awaay to ko honihoni takaw sato a milaliw.
Oya halafinay to mafoti' a kakarayan pasowal han no canglahan,
ca'engawen to ko langdaway a mata iso, aka to kafoti'.

Maharek to pasowalen ho nira koya cidal, kanini hena, ngataen kako,
misatapang anini a romi'ad, padihekoen ko hekal, doedoen ko romi'ad a
matayal, tati'ih a maapac, tati'ih milimek a mafoti' ". Oya tera' no 'orad
masafeleng to, marayaray to i fafekang no 'o'ol a mitala, sacanaah sato koya
kakeridan nangra a mitala, hawhaw han nira a caciyaw ci canglah,
“ Canglah Canglah, samaanen niyam a dademak? ” Paca'of han ni canglah
aka ka caloh kamo, aka ka tatoor kamo malacafay malikelon, patadoen no
mako kamo misilsil to makapahay a romi'ad, sapater han ho namo a mitala.
Marawed to ko romi'ad tefad han to ako ko keleng, pakafana' tamowanan,
nga' lomowad kamo, pakatengil cangra salipahak sa a mitala.

Sowalen ni canglah ko 'alo, “ Ira ko pina a romi'ad, matengil to iso ko
carascas a nanom i 'alo. Sowalen nira koya fanaw, ano cilacila to matomes

to no nanom ko fanaw iso, itiya to i, adihay to ko mimingay a foting pacafay
tisowanan.

Roma to a romi'ad, sowalen ho nira koya manmaan a losay ato hana.
Nga'ay to kamo hana mafitelak, hacecacecay han a mifitelak, faloco' ako
nanay kahirahira ko cengel no hana, maemin mafitelak tona taporo no lotok,
haenen itiya ta makapah a nengnengen ko hekal. Mahalek ci canglah to
manmaan a demak, aro' sa i fafekang no rengorengosan. Matengil nira ko
tawa no wawa, lalima aenem koya fa'inayan ato fafahiyan tayni i palapalaan,
miwangawang to kamay a tayni cowa paka'araw.

Woy han cowa pakatengil koya wawa, itiya ira ko cecay fa'inayan a
wawa, matoro' i sera minengneng to rengaw ho a rengos, sowal sa, ira ko
kacanglahan.” Oya fafahiyan a wawa ingid sa to fongoh mitengil to honi
no 'ayam, somowal to ira tayni ko kacanglahan sa. Tawa sa ci canglah,
cowa pakanengneng pakatengil ko wawa takowanan, kasimaa sa pakayni
cangra, caka mifana' to nitayalan ako a demak, mafana' to kaira ako,
mafana' to kaitini ako i ngata nangra”.

113 年全國語文競賽臺灣原住民族語言朗讀文章 【太魯閣語】 國中學生組 編號 1 號

kndsan Truku tmsanat

Pusu bi kndsan Truku sbiyaw ka gaya, ga hiya kana ka pprgun euda kndsan. Psqrasun ni pshgun o qmita nuda “gaya” ka pusu na. Hmnici tmgsa gaya malu kndsan ka pusu rudan Truku sbiyaw. Kiya o gaya tmsamat, psdhug bi rmngaw lqian dha ka rudan, iya bi hmut mtmay qrunang seejiq ni iya bi uda mangal samant tnjiyal qlubung dha. rudan Truku sbiyaw o tmsamat ddgiyaq, kika qrunang ksun rudan.

Eusa dha tmsamat o babaw nngalan uqun, kana dsnaw alang o mssli ni empprngaw jiyax eusa dha tmsamat, kiya ka kiya ni brah mmowsa tmsamat keeman na siida o asi **ka mssli ruwan sapah muda smmalu tmsamat**(狩獵儀式) **han**, saw saman do embahang musa psisil uyas ni quri sngkiyaan sisil.

Saw nii pnegklaan sisil ka eusa dha tmsamat. musa tmsamat ni qmpah qmpahan siida nasi meuyas iril ka sisil o naqih ni asi brinah miyah sapah. **musa** tmsamat ni qmpah ampahan hrus siida nasi meuyas narat ka sisil o malu ni mtduwa musa. Nasi paah iril skaya meuyas wada narat ka sisil o malu ni mtduwa musa. Nasi paah narat skaya meuyas wada iril ka sisil o naqih ni asi brinah miyah sapah.

Duri ni jiyax musa tmsamat o murug bi gaya tmsamat ka rudan Truku.

Krpuhan o paah 9 idas ni bitaq 11 idas o mtduwa musa tmsamat kiya.

Misan o paah 12 idas ni bitaq 2 idas o mtduwa musa tmsamat, ana mskuy ni smhuda ka karat, tjijal ka samat o ini ksburaw sgsayang uri.

Srnabaw o paah 3 idas ni bitaq 5 idas o ini tduwa musa tmsamat, yaasa gaga tmquli wawa kana ka samat

Rbagan paah 6 idas bitaq 8 idas o lala bi bgihur paru, naqih ka elug, mtalux bi ka karat uri, ini bi biyaw sburaw ka samat.

Tmsamat ka Truku o niqan lala bi gaya na, mmowsa tmsamat brah na mlatat siida o ini tduwa pcsiyus qmuci aji uri o sbngut.

Nasi naqih spi ka skeeman aji uri o niqan seejiq mhuqil ka alang o asi sangay kana ka tmsamat han.

Emptsamat o ini tduwa ptjiyal wawa samat ni bubu gaga mshjil. Gaya saw nii o ini kla ka laqi knxalan sayang da. Saw bi saw smkrawah!

Alang mu

Alang mu o Tkijig, Nsgan Bsuring Nyusan Skangki. Alang nami Tkijig hini o suyang balay qtaan, brah o gsilung paru, bukuy o dgiyaq paru uri. Mnkala paah nklaan hidaw ka hidaw mgrbu o aji hmut lhang niya smbu babaw gsilung, bitaq mtqliwaq **braw na ka gsilung o bitaq mtqliwaq suyang balay qtaan. Thnganan Dxgal Truku Klwaan saan** Rmigaw o nii mniq alang hini, nii hini ka Truku, Tpdu ni Dowras Iyax Paru. Dnii ga, niqan balay hangan na eseisil klwaan. Manu saw kiya do hbaraw bi pnaah eseisil alang miyah rmigaw qmita hini, niqan pnaah Nihung, Amirika, Kanada, Cyusing ni pusu klwaan CyuKuku, niqan seejiq mqalux **uri, baraw** bi pnaah eseisil klwaan. Yasa nii nami niqan hini o niqan balay hangan na mtqiri klwaan.

Alang nami Tkijig hini ga knhbragan seejiq o yaa bi **maxal maspst** kbkuy sngari, kmgaaw hari Truku kana, niqan ka klmukan uri o ini balay khbaraw kiya, kmgaaw mkla hari rmngaw kari Truku ka klmukan hini. Paah sexual o bunga ka phmaun nami balay, yasa bunga ka pusu bi uqun nami, kika skdakil nami ni skparu **nami, duri** o mhuma masu, sqmu, trabus ni gisang. Sayang dga, **ini hari duuy dxgal qmeepah ka sayang da, kmgaaw hari musa mskuri miying pila,** yasa nii mniq siyaw gsilung ka alang nami

hini ga, duma seejiq o smkuxul musa tmqsurux. Mnatas ka laqi do qmeepah qpahan klwaan, mtgsa, qmeepah ska spuhan. **Qmpahan** do mqhdu bbuyu kana da, yasa bbuyu kana ka qpahan, lala balay qowlit, hbaraw bi seejiq musa powsa wana qowlit, qowlit o shiya bi uqun, kika pusu balay uqun nami ni damat nami paah sexual.

Dgiyaq nami hini o lala balay samat, llabang bi saan tmsamat uri, pusu balay saan tmsamat paah seuxal bitaq sayang, niqan bowyak, mirit, pada, rqnux ni rungay, rapit skiya o lala balay. Mkla balay tmsamat kana ka dsnaw hini, ana laqi mkla bi tmsamat kana, ida qulung niqan qrasan do musa tmsamat kana da, peekan dha kana lupung mniyah, yasa alang nami Tkijig hini o mneghuway balay.

Nii mniq yami hini ka yayung paru, yayung Skadang, gbiyuk truku, ida qulung dhuq rbagan do miyah hmrapas trima yayung paru ni yayung skadang ka lqlaqi ni seejiq pnaah eseisil alang, yasa yayung Skadang nii o mtasaw balay, **niqan bi hangan na yahan hmrapas trima rbagan. Qulung** msangay matas rbagan ka ptasan do mkala hi duri ka seejiq miyah hmrapas trima hini.